

Усвідомлення високої мети військової служби, її героїзація дозволяли солдатам долати багато складностей. При цьому відношення суспільства до своїх захисників формувало в них почуття гордості за обраний життєвий шлях і впевненість у своїй соціальній значимості. При всіх так званих «непопулярних» у суспільстві війнах, як свідчать наукові дані, в арміях різних країн миру зростало число психічних розладів. Таким чином, для недопущення маргіналізації військовослужбовців, що брали участь у бойових діях, і як наслідок – зниження ризику їх залучення до організованої злочинної діяльності, необхідно надати їм підтримку для успішного процесу ресоціалізації [2].

Аналізуючи таке суспільне дезорієнтуюче явище як маргінальність, можна зазначити, що українська держава теж потерпає від процесу маргіналізації. Основними причинами її виникнення є економічна та соціальна криза українського народу, занепад середнього класу населення, зростання замкнутості субкультур, зростання рівня злочинності, наркоманії та ін.

Список використаних джерел

1. Стрелковська Ю.О. Маргінальні групи в структурі організованої злочинності: кримінологічне до-слідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец.12.00.08 / Ю.О. Стрелковська ; Одес. нац. юрид. акад. – О., 2008. – 20 с.
2. Дрьомін, В. М. Криміногенність соціальної стратифікації: «нові» маргінали у структурі організованої злочинності /В.М. Дрьомін, Ю. О. Стрелковська // Право України. – 2013. – N 3/4. – С. 405-413. – Бібліогр.: с. 412-413.

Ключові слова: маргінальність, маргінальна особистість, люмпени, соціальна криза, соціальні зв'язки.

Науковий керівник: к.ю.н., доц. Федчун Н. О.

Собко Олександр Анатолійович

студент 4-го курсу Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ СЛУЖБИ ПРОБАЦІЇ УКРАЇНИ

Україна взяла курс інтеграції у європейський простір та наближення до міжнародних стандартів у багатьох сферах життєдіяльності. Не є виключенням і процес гуманізації пенітенціарної системи України, впровадження принципово нових заходів кримінально-правового

характеру, притаманних демократичному суспільству. Прийняття Закону України «Про пробачію» – є першим результатом на шляху до впровадження європейської моделі роботи з правопорушниками. На сьогоднішній день пробачія є невід'ємною частиною системи кримінальної юстиції багатьох країн [2, с. 150].

Цінність пробачії полягає в тому, що вона намагається «усунути» колонії як центральний елемент покарання. Для того, щоб в першу чергу застосовувались заходи, не пов'язані із позбавленням волі. Акцент робиться на те, що ізоляція особи від суспільства зменшує шанси його успішного виправлення. Застосовуючи заходи, що не пов'язані з поміщенням особи до кримінально-виконавчих установ, можна зберегти корисні соціальні зв'язки засуджених, їх роботу та уникнути негативного впливу кримінального середовища з боку інших засуджених [3].

Від пробачії очікують суттєвої економії коштів. Наприклад держава не буде надавати клієнтам пробачії безкоштовне харчування й проживання. В Європі співвідношення вартості пробачії до витрат на тюремне ув'язнення коливається між 1:10 і 1:25 на день [2, с. 160].

Отже, пробачія – система наглядових та соціально-виховних заходів, що застосовуються за рішенням суду та відповідно до закону до засуджених, виконання певних видів кримінальних покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та забезпечення суду інформацією, що характеризує обвинуваченого [1].

Що ж змінилось із впровадженням пробачії? По-перше, утворився зовсім новий орган, який наділений ширшими повноваженнями, порівняно із кримінально-виконавчою інспекцією, яка в основному виконувала контрольну функцію. До таких повноважень відносяться: забезпечення суду досудовими доповідями щодо обвинувачених, реалізація пробачійних програм стосовно осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням, соціально-виховна робота із засудженими, підготовка до звільнення засуджених, які відбувають покарання у виді обмеження волі та позбавлення волі на певний строк. Раніше особистість обвинуваченого, засудженого вивчалась лише для ідентифікації та контролю [3].

Із впровадженням пробачії, робота із правопорушниками починається на етапі обвинувачення. Орган пробачії на запит суду повинен подати досудову доповідь, що містить висновки незалежного соціального дослідження обвинуваченого. Таке дослідження допомагає суду прийняти справедливе рішення у справі, адже у висновку вказано про ризик вчинення повторного злочину та чи можливе виправлення особи без позбавлення чи обмеження волі. Також, за засудженими здійснюється пробачійний нагляд. Цей нагляд передбачає як контроль за поведінкою, так й індивідуальний план соціальної, психологічної допомоги, профілактичних і виховних заходів.

Ще одним видом пробації є пенітенціарна пробація. Основна мета — це сприяти соціалізації особи, зокрема, допомогти повернутися засудженому до нормального життя. Основними напрямками є працевлаштування, визначення місця проживання, госпіталізації до закладів охорони здоров'я осіб, які потребують медичної допомоги.

Проте, прийняття закону «Про пробацію» поставило нові питання перед науковцями, що виникли під час реорганізації кримінально-виконавчих інспекцій й створення на їх базі служби пробації. Виникає багато дискусій щодо нормативно-правового забезпечення, підготовки фахового персоналу пробації та матеріально-технічної бази для нормальної роботи нового інституту.

Досить тривалий час чекали прийняття Постанови КМУ «Про затвердження Порядку розроблення та реалізації пробаційних програм», яка набрала чинності лише із 01.01.2018, враховуючи, що Закон «Про пробацію» прийнятий на початку 2015 року. Можна зробити висновок, що повноцінна розробка пробаційних програм почнеться лише у поточному році. З огляду на це, порядок складання досудової доповіді затверджується центральним органом виконавчої влади, що формує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації, а спеціалісти з психології, педагогіки та соціальної роботи складають цю доповідь. На нашу думку, ефективно виконати зазначені вимоги може лише фахівець, який знає психологію, педагогіку, має базові знання з психопатології і психіатрії.

Розбудова служби пробації в Україні гальмується тим, що працівники цих служб не мають відповідної підготовки. Річ в тім, що в більшості країн, офіцерами служби пробації є особи, які мають освіту з фаху «соціальна робота». Тож потрібно повністю змінити кадрове забезпечення органу пробації.

На даний момент варто визнати, що Україна тільки на початку реформування системи кримінальної юстиції. Потрібно повністю відійти від традиційних, але вже застарілих поглядів щодо кримінально-виконавчої системи, оскільки наше законодавство направлено саме на виправлення людини, а не лише кару. В цьому допоможе саме інститут пробації.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про пробацію» від 05.02.2015. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/160-19>
2. Ягунов Д.В. Що стоїть на заваді створення служби пробації в Україні? (до питання про створення національної моделі пробації) // Актуальні проблеми європейської інтеграції: збірник наукових праць з питань європейської інтеграції та права за ред. Д.В. Ягунова. — Вип. 6. — Одеса : Фенікс, 2015. — С. 150-162.

3. Янчук О.Б. Довідкова інформація офіційного сайту Державної пенітенціарної служби України від 18.02.2015 [Електронний ресурс] // Режим доступу : http://kvs.gov.ua/zmi/KVI_Yanchuk_dopovid_18022015.pdf.

Ключові слова: система кримінальної юстиції; служба пробачії України; пробачійні програми

Науковий керівник: к. ю. н., доцент Черкасов С. В.

Спільна Анна Іванівна

студент 4-го курсу Інституту кримінальної юстиції
Національний університет «Одеська юридична академія»

ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ЖІНОК, ЗВІЛЬНЕНИХ З МІСЦЬ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

В сучасних умовах економіки України допомога жінкам, звільненим із місць позбавлення волі, набуває особливої актуальності. Після відбування покарання засуджені жінки майже не можуть відновитися як особистість у суспільстві. Для злочинця як під час відбування покарання, так і в період адаптації родина є важливим фактором. Якщо у більшості чоловіків за таких обставин сім'я зберігається, то у жінок руйнується. Розлучені чоловіки укладають повторний шлюб частіше ніж жінки на 10%. Таким чином, жінкам, які пройшли через місяць позбавлення волі, складніше дається процес адаптації. Тому засуджена жінка є особливим об'єктом адаптації.

Сутність та зміст соціальної адаптації засуджених жінок розглядалися в працях таких учених: О.М. Жука, О.В. Беци, І.Г. Богатирьова, О.О. Шкута. Але дана проблема залишається актуальною і в наш час.

Слово “адаптація” у перекладі з латинської означає “приспосовування”, його широко застосовують у різних науках на позначення шляху моральної, психологічної та організаційної підготовки до життя на волі. Соціальна адаптація жінок – це комплекс заходів, спрямованих на відновлення зв'язків колишньої засудженої та її соціальну реабілітацію після звільнення на волю. Соціальна адаптація тісно пов'язана з ресоціалізацією, її здійснюють після звільнення засудженого, коли він знову проходить процес адаптації – шукає роботу, житло, установлює соціальні зв'язки, а також навчається в освітніх закладах. Ресоціалізація – ширше поняття, ніж соціальна адаптація, оскільки охоплює й пенітенціарний період.

Однією з важливих проблем, пов'язаних із соціальною адаптацією жінок, є їх працевлаштування після звільнення. За даними дослідженнями звільнених осіб, основними проблемами соціальної та трудової